

## HOZZÁSZÓLÁS A TKSZ 2010. ÁPRILIS 23-I RENDEZVÉNYÉN

**PETNEKI KATALIN**

a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának  
habilitált egyetemi docense  
petneki.katalin@t-online.hu

A vitaindító előadásokhoz két pontban szóltam hozzá, a többit pedig szerettem volna elmondani, de a rövid időben nem sikerült.

1. Az első hozzászólásom *Dr. Patkós András* megjegyzéséhez kapcsolódott, miszerint fontos lenne, ha a szakmódszertanosok körében is lennének tudományosan kvalifikált oktatók. Saját tapasztalatból tudom, hogy ez egy nagyon nehéz elvárás, nehéz – de nem lehetetlen. Ehhez mindössze annyi kell(ene), hogy azok, akik doktori programokat visznek, felismerjék e témák fontosságát és lehetővé tegyék ilyen témák választását. Mert az nem megoldás, ha valaki a szaktudománya területén doktorál, hiszen utána ezen a területen szeretne dolgozni, és nem szakmódszertant tanítani. Tehát én a hangsúlyt arra tenném, hogy fokozatot szerezni, de szakmódszertani témával. Magam számos külföldi konferencián léphettem fel, mire idehaza észrevették munkámat. Ez a probléma nagyon régi keletű. Talán ez az a pont, amiben esetleg a bolognai rendszer valami javulást hozhat(na), ha a rendszer egyáltalán megéri a végét.
2. A második hozzászólásom már a bolognai rendszer kritikája volt. Az előkészítetlenül és összehangolatlanul bevezetett egységes tanárképzés nem tud rendszerszerűen működni. Ennek legkirívóbb példája az ún. két féléves képzés, ami alapjában véve csak egy félév a szaktárgy tekintetében. Ebben a rendszerben a főiskolai szakos tanári diplomával rendelkezők szerezhettek diplomát, függetlenül attól, hogy mikor végeztek, hol állnak szakmailag. A diploma ugyanakkor egyenértékű az öt féléves képzéssel. Kifogásoltam még, hogy most a képzés tervezhetetlen. A felvételigre jelentkezőkről a következő félév órarendjének összeállításakor nem lehet tudni, hogy hányan kerülnek várhatóan az öt féléves, hányan a három féléves, és hányan a két féléves képzés hatálya alá. Így az órák meghirdetése vakon történik, és a félév elején kell kapkodni.

Végül – amit már nem sikerült kifejtennem – mélységesen egyetértek az első két előadás meglátásával. A bolognai rendszert rosszkor és rosszul sikerült bevezetni. Ám ennek kárát nem láthatják azok a diákok, akik pont ebbe csöppentek bele.

Így a helyreigazítás csak alapos megfontolásokkal, és a folyamatban résztvevőkkel közösen, velük egyetértésben történhet. Való igaz, hogy a kétszakosság ma nem megalapozott, épp, hogy másfél szaknak mondható. Hiba volt az is, hogy rendkívül szerteágazó szakpárokat lehet felvenni, függetlenül az igényektől. Nem tudom, hol fog pl. az a diákom majd állást kapni, aki most német-egészségrekreáció tanárszakot végez. Még az olyan gazdag országokban is, mint Németország, behatárolják a választható szakpárosításokat, annak függvényében, hogy a végzés idején milyen szakpárokra lesz várhatóan igény. Ez a rendszer azonban nem gondolkozik távlatokban. A diákok pedig kísérleti nyulaknak érzik magukat. Szakmódszertani internetes színterünkön indítottam egy fórumot a bolognai folyamatról. Kiinduló szövegünk a bécsi diákok márciusi Bologna-ellenes tüntetése volt. A rendezvény során nem volt mód meghallgatni az érintett másik oldalt, a diákokat – a magyar diákok nem tüntettek, türttek és hadakoztak a káosszal. Ezért végezetül idemácsolom a fórumról két diákom véleményét:

„A magam részéről támogatom az osztatlan képzés visszaállítását a tanárképzésben. A saját bőrünkön tapasztalhatjuk, hogy a Bologna-folyamat a tanárképzésben okozta a legnagyobb károkat. Teljesen felforgatták az egészet, a döntések és törvényjavaslatok előkészítetlenek és átgondolatlanok. Szóval támogatnám az osztatlan képzés visszaállítását. Igaz, ha ez be is következne, akkor már csak a jövő hallgatóit érintené. Nekünk sajnos ebben az új rendszerben kell kézhez vennünk a diplománkat. A természettudományos képzésről írtakkal is egyet tudok érteni, hisz e tárgyak óraszámára drasztikusan lecsökkent a középiskolákban olyanok javára, mint pl. tánc és dráma, médiaismeret...” (*német-földrajz tanárszak*)

„Érdekes kérdés a Bologna-rendszer létjogosultsága, ugyanis mi görbe tükrön át látjuk a rendszert: egyrészt mert magunk is érdekeltek vagyunk, másrészt mert a hirtelen és erőltetett bevezetés miatti káosz füstjével teljesen eltakarja az előnyöket. Mindazonáltal ha ezt a füstöt eloszlatjuk, és görbe tükröt összetörjük, akkor is könnyű belátni, hogy a kétszintű képzést nem a bölcsészkarok számára találták ki. A szakok erre egyesével is kezdenek ráébredni, és mozgolódnak. Az első az altajisztika szak, ahol hamarosan véget vetnek a bolognai képzésnek, és visszatérnek az osztatlanhoz. Nekik az a legnagyobb problémájuk, hogy a BA-ban nem taníthatnak holt nyelveket, így az MA-ban kell két holt nyelvet megtanítaniuk a hallgatóikkal, ez pedig gyakorlatilag lehetetlen, ezért döntöttek a váltás mellett. Szerintem a tanárképzésben is hasonló problémák vannak (sok egyéb mellett), De itt nagyobb mértékű lépésre lenne szükség. Mindenesetre szerintem ez jelzés, és remélem, hogy követik még lépések, és valóban visszaállítják az osztatlan képzést.” (*német–latin tanárszak*)